

A „fegyverpénz” szabályozásának alkotmányossága

Tartalomjegyzék

I. A „fegyverpénz-rendelet” előírásai	2
II. A VPDSz alkotmányossági érvei – az Abtv.-nek való formai és tartalmi szempontú megfelelés.....	4
1. Az indítvány formai kérdései.....	4
1.1. A törvény hatályosulása során közvetlenül, bírói döntés nélkül bekövetkezett jogsérelem.....	4
1.2. A jogorvoslati lehetőség hiánya	5
1.3. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés.....	5
1.4. Egyéb törvényi feltételek igazolása	6
1.5. A közvetlen érintettségemet az alábbiakkal igazolták.....	7
2. Az indítvány tartalmi részei - az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései és a korábbi alkotmánybírósági döntések hivatkozhatósága vonatkozásában	7
2.1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései.....	7
2.2. A korábbi alkotmánybírósági döntések hivatkozhatósága	8
3. Az indítvány tartalmi részei - az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alaptörvényellenessége.....	10
3.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az egyenlő bánásmóddal kapcsolatban.....	10
3.2. Az „azonos körbe tartozás” problematikája	13
3.3. A fentiek jelen ügyre vonatkoztatása	15
4. Az indítványok tartalmának összegzése	19
III. Az Alkotmánybíróság időközben megszületett döntése	21
Felhasznált források	24

I. A „fegyverpénz-rendelet” előírásai

A Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében megalkotta a fegyveres és a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálat elismerése céljából megállapított szolgálati juttatásról szóló 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletet (a továbbiakban: R.).

A R. 2. §-a kimondja, hogy a R. a hivatásos szolgálat elismerése céljából állapít meg szolgálati juttatást, majd a 3. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy „A hivatásos szolgálatot ellátó személyek Magyarország biztonsága érdekében végzett munkájuk elismeréseként – az e rendeletben meghatározottak szerint – egyszeri szolgálati juttatásban részesülnek”.

A R. meghatározza a szolgálati juttatásra jogosultak körét, felsorolja, kik nem jogosultak rá, rendezi a szolgálati juttatás számításának alapját és mértékét, az egyes csoportokra vonatkozó visszatérítési kötelezettséget.

A R. 11. §-a az alábbiakat rögzíti: „A Navtv. hatálya alá tartozó pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak közül csak a pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak jogosultak a szolgálati juttatásra”.

Ez utóbbi rendelkezéssel kapcsolatban a Vám- és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete (a továbbiakban VPDSz) és a Szakszervezet több száz tagja véli úgy, hogy a rendelkezés alaptörvény-ellenes, mivel indokolatlanul tesz különbséget a pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak között.

A VPDSz és egyes tagjai az Alkotmánybírósághoz fordultak alkotmányjogi panaszra irányuló beadvánnyal, mivel álláspontjuk szerint a rendelkezés sérti az Alaptörvényben foglalt emberi méltósághoz való jogot és az egyenlő bánásmódra vonatkozó előírást, a diszkrimináció tilalmát. Az indítványozók kérték a rendelkezés megsemmisítését. Az alkotmányjogi panasz benyújtására a rendelkezés hatályba lépését (2021. december 31.) követő 180 napon belül került sor, ezzel a VPDSz megfelelt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 30. § (1) bekezdésében foglalt, a benyújtási határidőre vonatkozó előírásoknak.

A VPDSz kérte, hogy az Alkotmánybíróság a R. 11. §-ának alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a rendelkezést az Abtv. 45. § (4) bekezdés alkalmazásával *visszamenőleges hatállyal* semmisítse meg.

II. A VPDSz alkotmányossági érvei – az Abtv.-nek való formai és tartalmi szempontú megfelelés

1. Az indítvány formai kérdései

Az Alkotmánybíróság előtt eljárás főszabályként indítványra indul, a VPDSz-nek pedig az ún. alkotmányjogi panaszra vonatkozó eljárás megindítására nyílt lehetősége. Ez a hatáskört az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdés c) pontja nevesíti, és az Abtv. 26. § (2) bekezdésében van konkretizálva, és ugyanott van megállapítva az indítványozói jogosultság is.

Az indítványra vonatkozó eljárási feltételek az alábbiakban összegezhetők.

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha

a) az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és

b) nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.”

1.1. A törvény hatályosulása során közvetlenül, bírói döntés nélkül bekövetkezett jogsérelem

A VPDSz. indítványozó tagjainak álláspontja szerint esetükben megvalósul az a helyzet, hogy az „alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem”, és „nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás”.

A vitatott szabály közvetlenül, bírói jogalkalmazói döntés nélkül hatályosuló rendelkezés, *nincs* ugyanis *olyan hatósági vagy bírósági döntés, amely közvetlenül az alkotmányjogi panasz tárgyát képező, feltételezett alapjogsértést.* Az alapjogsérelem tehát közvetlenül a sérelmezett jogszabály rendelkezésének hatályosulásából következik.

Az Alkotmánybíróság kizárólag abban az esetben állapíthatná meg a közvetlenség hiányát, ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú végrehajtási aktus lenne szükséges, jelen esetben azonban a közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés maga érinti az indítványozók alapjogait¹, jelen esetben figyelemmel arra, hogy juttatásból történő kizárást tartalmaz.

1.2. A jogorvoslati lehetőség hiánya

Jogorvoslati lehetőség nem állt az indítványozó tagok rendelkezésére („nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati lehetőség”), emiatt az indítványozás feltétele e vonatkozásban is fennállt.

1.3. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. § szerint „[a]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”.

Indítványozó tagjaink szerint a támadott rendelkezés több szempontból is alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmaz.

- Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint adott alkotmányjogi probléma országos elszaporodottsága, vagy *nagyobb számban ismétlődő*, visszatérő jellege megalapozza annak alapvető jelentőségét.² A támadott rendelkezés kétségtől valószínűleg valamennyi – a társadalom meghatározott részét képező – érintett személy (így az indítványozók) alapvető jogait érintő rendelkezést tartalmaz, így e rendelkezés vizsgálata túlmutat a jelen indítványban bemutatott eseten.

- A magánjogi viszonyokba történt jelentős állami beavatkozás önmagában megalapozza az érdemi vizsgálat szükségességét.³ A törvény támadott szabálya azzal, hogy *önkéntesen zár ki* egymással összehasonlítható csoportba tartozó személyek közül egy bizonyos kört, és ezzel

¹ 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [30]

² 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21]; 25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [22];

³ 3048/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [25]

emberi méltóságukat, valamint tulajdonhoz való jogukat jelentős mértékben sérti (mind az indítványozóét, és valamennyi más, a „fegyverpénzből” kizárt kollégáét).

- Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek gondolták a kollégák, hogy az egyenlő bánásmód alaptörvényi követelményével összhangban áll-e olyan tartalmú szabályozás (mint az általuk támadott rendelkezés), amely két jogi kategóriába sorolt személyi kör vonatkozásában *eltérően állapítja meg a múltbeli érdemekre alapuló juttatásban való részesülést akkor is, ha a két személyi kör, de facto ugyanolyan tevékenységet végez, eltérő elnevezésű besorolás alatt.*

Úgy vélték, alapvető alkotmányjogi jelentősége van tehát annak, hogy az Alkotmánybíróság a törvény vonatkozó rendelkezését az alább kifejtett alapjogsérelmekkel összefüggésben érdemben vizsgálja.

1.4. Egyéb törvényi feltételek igazolása

a) Tagjaink indítványukat az Abtv. 53. § (1) bekezdéséből adódóan közvetlenül az Alkotmánybíróságnál terjesztették elő.

b) Indítványuk tartalmazta az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében a „határozott kérelemmel” kapcsolatosan felsorolt kötelező tartalmi elemeket, mivel magában foglalja az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti, az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó hivatkozást, amely egyben az indítványozó jogosultságát megalapozza, az eljárás megindításának az indokait és a jogsérelem lényegét, az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességére vonatkozó részletes indokolást, továbbá a panasz kifejezett kérelmet fogalmaz meg az alaptörvény-ellenesnek ítélt jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére.

c) Mivel a támadott rendelkezés 2021. december 31-jén lépett hatályba, indítványuk az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt elvárást teljesíti: az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül, írásban nyújtották be.

d) Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban „kivételesen” kezdeményezhető. Figyelemmel arra, hogy az (1) bekezdésben elvárt feltételek esetükben nem állhatnak rendelkezésre, úgy vélték, indítványuk az Alkotmánybíróság eljárásának megindítására e vonatkozásban is alkalmas.

1.5. A közvetlen érintettségemet az alábbiakkal igazolták

a) Indítványukhoz csatolták a kinevezési okirataikat, amelyből látható, hogy nem a pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak közé tartoztak.

- Egyidejűleg tájékoztatták a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy ezzel egyidejűleg ugyanolyan feladatot, munkakört látnak el, mint azok a kollégáik, akik pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak. Ezt mindegyikük konkrétan alátámasztotta, részletesen bemutatva a végzett munkasajátosságait, igazolva azt, hogy a munkavégzés jellege tekintetében nem volt (és jelenleg sincs) különbség az eltérő státuszúak közötti feladatellátásban.

2. Az indítvány tartalmi részei - az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései és a korábbi alkotmánybírósági döntések hivatkozhatósága vonatkozásában

2.1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései

Indítványukban szakszervezeti tagjaink az Alaptörvény következő cikkének sérelmét állították:

Alaptörvény I. cikk

„(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható”.

Alaptörvény II. cikk

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz...”

Alaptörvény XV. cikk

„(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja”.

2.2. A korábbi alkotmánybíróági döntések hivatkozhatósága

Fontos volt utalni a 2012 előtti alkotmánybíróági döntések hivatkozhatóságára is.

Az indítványokban hivatkozott, az Alaptörvény hatályba lépése előtt AB határozatok hivatkozásának alapja az Alkotmánybíróság gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) 19. cikkének (2) bekezdése 2013. április 1-jei hatállyal megváltoztatta az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontját, és annak szövegét a következőképpen állapította meg: „[a]z Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybíróági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozat által kifejtett joghatásokat.”

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság a korábbi Alkotmányon alapuló határozatairól kimondta, hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.”⁴ A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánja az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és mérlegelését is tekintettel.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdéseknél felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági

⁴ 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]

összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, továbbá szükségesnek mutatkozik ezeknek a meghozandó döntés indoklásába történő beillesztése. Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát vesztett alkotmánybírói határozat forrásként történő megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának a létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.⁵

Mivel az emberi méltóság és az önkényes hátrányos megkülönböztetés tilalma a korábbi és a jelenlegi alkotmánybírói döntésekben is azonos tartalommal jelenik meg (és alaptörvényi háttérük is megegyezik lényeges tartalmukat tekintve), a korábbi döntésekben foglalt megállapításokat hivatkozási alapként használták fel a VPDSz indítványozó tagjai.

⁵ 13/2013.(VI. 17.) AB határozat, Indokolás [27]-[34]

3. Az indítvány tartalmi részei - az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenessége

3.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az egyenlő bánásmóddal kapcsolatban

Az indítványokban fontos volt összegezni az Alkotmánybíróság diszkrimináció-tilalomra vonatkozó gyakorlatát, mert ez alapján lehetett részletes indokolással alátámasztani, hogy az indítványozók vonatkozásában miért áll fenn – véleményük szerint – a tiltott, hátrányos megkülönböztetés tilalma.

a) Az Alkotmánybíróság a 3157/2018. (V. 16.) AB határozatban az egyenlő bánásmóddal kapcsolatban az alábbiakat rögzítette:

„Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása – amely az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésére figyelemmel irányadó az alaptörvényi rendelkezések értelmezésekor – elsőként nyilvánítja ki a magyar alkotmányosság szempontjából irányadó fogadalmak között: '[v]alljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.' Az Alaptörvény II. cikke – a korábbi Alkotmánnyal szemben – kifejezetten sérthetlenné nyilvánítja az emberi méltósághoz való jogot { ezzel összefüggésben: 11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [29]}. Az emberi méltósághoz való jog mindenkori értelmezéséhez rendkívül szorosan kapcsolódott – és kapcsolódik – az emberi méltóság sérelmét eredményező hátrányos megkülönböztetés tilalma. Ez egyenesen következik abból a tényből, hogy léténél fogva minden ember egyenlő, az emberi minőséggel összekapcsolt különbségtétel abszolút tiltott. A méltóság csak akkor nyerhet értelmet, ha az valamennyi embert egyenlően és feltétlen módon megillet. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése kimondja az általános jogegyenlőséget, míg a XV. cikk (2) bekezdése – a korábbi Alkotmány 70/A. § (1) bekezdéséhez hasonlóan – az alapvető jogok tekintetében történő hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépésének évében értelmezte a XV. cikket, megerősítve annak az emberi méltósággal fennálló szoros – elválaszthatatlan – kapcsolatát. A 42/2012. (XII. 20.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.) bontotta ki részletesen a XV. cikkben foglaltakat, megvizsgálva az alkotmányozó által a korábbi Alkotmányhoz képest megfogalmazott különbségeket. A döntés indokolásának [22] bekezdése

szerint: [a]z Alaptörvény XV. cikke egyaránt tartalmazza az általános egyenlőségi szabályt [(1) bekezdés], és az alapjogok egyenlőségét, illetve a diszkrimináció tilalmát [(2) bekezdés] {továbbá: 32/2015. (XI. 19.) AB határozat, Indokolás [78]–[79]; 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [50]–[52]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését – a korábbiakhoz hasonlóan, de immáron tételes rendelkezések alapján – az emberi méltósághoz való joggal összefüggésben és attól elválaszthatatlanul értelmezi. Az Abh2. indokolásának [23]–[24] bekezdései szerint: '[a] törvény előtti egyenlőség lényegi tartalma változatlanul – az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatával egyezően – az emberek egyenlő méltósága. Az Alaptörvény emberi méltóság klauzulája ugyanis kizárja a törvény előtti egyenlőség eltérő értelmezését, egyben továbbra is meghatározza tartalmát'.

[32] Az Alkotmánybíróság mindezek mellett azt is kimondta, hogy '[a]z általános egyenlőségi szabály [...] az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére alapozható. Ez dogmatikai egyszerűsítés, miközben [...] a szükségszerű kapcsolat az egyenlő méltóság [...] és a törvény előtti tartalmi egyenlőség között változatlanul fennáll, mert az egyenlőség végső alapja az egyenlő méltóság' {Abh2., Indokolás [25]}. A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat indokolásának [23] bekezdése még inkább egyértelművé tette az emberi méltósághoz való jog (Alaptörvény II. cikk) és az általános jogegyenlőség kapcsolatát: 'az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt általános egyenlőségi szabály [...], amely a jogrend valamennyi szabálya tekintetében azért biztosítja az egyenlően kezelés követelményét, mert az egyenlőség végső forrása az egyenlő emberi méltóság. A jogegyenlőség klauzulája a közhatalmat gyakorlók számára tehát azt az alkotmányos parancsot fogalmazza meg, hogy valamennyi személyt egyenlő méltóságúként kezeljenek, és szempontjaikat egyenlő mércével és méltányossággal mérjék. Ebből következik, hogy egy adott szabályozás abban az esetben nem felel meg az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt alkotmányos mércének, ha végső soron az emberi méltósághoz fűződő jogot sérti. Vagyis a jogegyenlőség elve nem bármifajta különbségtételt, hanem csupán az emberi méltóságot sértő megkülönböztetéseket tilalmazza' {továbbá: 23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [98] – [99], 13/2017. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [55] – [58], 30/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [50]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata tehát az emberi méltósághoz való jogot tekinti az általános jogegyenlőség forrásának. Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy az Alaptörvény II. cikkének immanens tartalmi eleme, hogy az önkényes – tehát észszerű, kellő súlyú alkotmányos indok nélküli – megkülönböztetéstől mentesen érvényesüljön. Más szavakkal, az emberi méltósághoz való jog speciális megnyilvánulása az alkotmányozó hatalom által az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében immáron külön is nevesített általános jogegyenlőség".

b) Az Alkotmánybíróság a 20/2014. (VII. 3.) AB határozatában – többek között – irányadónak tekintette az általános egyenlőségi szabállyal kapcsolatos addigi gyakorlatát, amikor a 42/2012. (XII. 20.) AB határozatában kimondottakat megerősítette, nevezetesen, hogy az alaptörvényi rendelkezések és a 2012. január 1-je előtt hatályban volt Alkotmány rendelkezései változatlan tartalommal fenntartják az egyenlőség, (vagy az Alkotmánybíróság gyakori szóhasználata szerint:) jogegyenlőség követelményét, valamint a hátrányos megkülönböztetés tilalmát [20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [244], vö.: 22/2012. (V. 11.) AB határozattal].

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésével tartalmilag azonos rendelkezés {Pl.: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [165] – [166], 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [23]}.

Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja az Alaptörvény negyedik módosítása előtt hozott határozataiban kidolgozott megállapításokat, „[h]a az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.

A jogegyenlőségi elv lényege, hogy az állam, mint közhatalom – mint jogalkotó és jogalkalmazó – a jogok és kötelezettségek megállapítása során köteles az azonos helyzetben levő jogalanyokat indokolatlan megkülönböztetés nélkül, egyenlőként kezelni [30/1997. (IV. 29.) AB határozat]. A jogegyenlőség alkotmányos követelménye, illetve a diszkrimináció tilalma alanyi jogokkal kapcsolatos alkotmányi rendelkezés [1097/B/1993. AB határozat]. A jogegyenlőség lényege, hogy az állam, mint közhatalom, s mint jogalkotó köteles egyenlő elbánást biztosítani a területén tartózkodó minden személy számára [61/1992. (XI. 20.) AB határozat].

c) Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata során ez utóbbi körben a mondottak szerint akkor ítélte alkotmányellenesnek a jogalanyok közötti megkülönböztetést, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között [9/1990. (IV. 5.) AB határozat]. E követelményrendszer érvényesül abban az esetben is, ha nem eleve jogosultak között történik megkülönböztetés [16/1991. (IV. 20.) AB határozat].

„[A] diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie” {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]}

3.2. Az „azonos körbe tartozás” problematikája

a) Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint *csak az egymással összehasonlítható személyek vagy csoportok közötti eltérő szabályozás esetében lehetséges annak vizsgálata, hogy történt-e alkotmányellenes megkülönböztetés vagy sem.* A testület álláspontja szerint a diszkrimináció csak az azonos státusúak által alkotott körön belül, e csoport tagjai egymáshoz viszonyított helyzetére vonatkozó szabályozás tekintetében vizsgálható.⁶ *Kizárólag az azonos csoportba tartozók közötti megkülönböztetés eredményezhet alkotmányellenességet,* mivel csak közöttük lehet elvégezni a megfelelő összehasonlítást. Nem jelent tehát tiltott diszkriminációt a különböző státusú csoportok jogállásának eltérő szabályozása, mivel ez az eltérés a különböző státus következménye.⁷ A szabályozás tárgya szempontjából nem azonos csoportba tartozó személyek közötti tiltott megkülönböztetés emiatt fogalmilag kizárt.⁸

b) Az egyenlőségnek az adott tényállás lényeges elemére nézve kell fennállnia. Ha azonban *adott szabályozási koncepción belül eltérő szabályozás vonatkozik valamely csoportra, ez a megkülönböztetés tilalmába ütközik, kivéve, ha az eltérésnek kellő súlyú alkotmányos indoka van.*⁹ *Azt, hogy a különbségtétel az alkotmányos határok között marad-e, csakis a mindenkori szabályozás tárgyi és alanyi összefüggéseiben vizsgálható.* Így lehetőség van a különböző életviszonyokból eredő különbségek figyelembevételére.¹⁰ Annak bizonyítása során pedig, hogy egyes személyek vagy csoportok diszkriminálása a feltétele a tökéletesebb társadalmi egyenlőségnek, az Alkotmánybíróság nem fogadhat el preferált csoportokra vonatkozó olyan érveket, amelyek nem kizárólag erre a csoportra érvényesek¹¹, mivel ekkor is sérül a csoportképzés során a megkülönböztetés tilalma.

⁶ 1181/B/1990. AB határozat. ABH 1991. 477, 478.

⁷ 1181/B/1990. AB határozat. ABH 1991. 477, 478.

⁸ 551/B/1993. AB határozat. ABH 1995. 840, 843.

⁹ 21/1990. (X. 4.) AB határozat. ABH 1990. 73, 78.

¹⁰ 204/B/1995. AB határozat. ABH 1996. 686, 687.

¹¹ 21/1990. (X. 4.) AB határozat. ABH 1990. 73, 79.

c) Az azonos csoportba tartozás követelményének érvényesítésekor a legnagyobb dilemmát mindig az jelenti, hogy ki tartozik azonos körbe, a kérdés eldöntéséhez melyik szintet vegye alapul az Alkotmánybíróság. Erre a kérdésre általános, minden esetre érvényes válasz nem adható, így a testületnek esetről esetre kell eldöntenie a problémát.

Csak abban az esetben lehet diszkriminációról beszélni, ha összehasonlítható helyzetek eltérő elbírálásban részesülnek, vagy ha különböző tényállásokat azonos elbírálásban részesítenek. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában valamely megkülönböztetés alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a jogszabály alkotmányos indok nélkül tesz különbséget a szabályozás szempontjából egymással összehasonlítható jogalanyok között {lásd például: 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [19]}.

d) Az Alkotmánybíróság számos határozatában – így a 9/2019. (III. 22.) AB határozatban – kifejtette azt is, hogy addig, amíg az alkotmányos alapjogokat érintő diszkriminációra vonatkozóan a vizsgálati módszer (mérce) az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt szükségesség és arányosság tesztje, addig az alapjogokon kívüli egyéb jogokra vonatkozó diszkrimináció esetében akkor állapít meg alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha annak nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka, vagyis önkényes {erre vonatkozóan lásd: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [31]–[32], összefoglalóan továbbá: 10/2015. (V. 4.) AB határozat, Indokolás [20]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint személyek közötti, alaptörvény-sértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. A megkülönböztetés pedig akkor alaptörvény-ellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne; azaz alaptörvény-ellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható helyzetben levő jogosultak és kötelezettek között vethető fel. Az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozó, személyek közötti hátrányos megkülönböztetés vagy más korlátozás alaptörvény-ellenessége akkor állapítható meg, ha a sérelem összefüggésben áll valamely alapjoggal, végső soron az emberi méltóság jogával, és a megkülönböztetésnek, illetve korlátozásnak nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, vagyis önkényes {összefoglalóan: 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32]. Erre nézve legutóbb lásd még: 3222/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [41]–[44]}. Ezt erősítette meg a 6/2018. (VI. 27.)

AB határozat is. Ugyanezt mondta ki a 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, a 3172/2017. (VII. 14.) AB határozat, valamint a 13/2017. (VI. 19.) AB határozat is.

A 11/2018. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megerősítette, hogy a megkülönböztetés akkor alkotmányellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne.

e) A 3215/2016. (X. 26.) AB végzés alapján személyek közötti, alaptörvény-sértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon. A megkülönböztetés pedig akkor alaptörvény-ellenes, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos csoportba tartozó (egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget anélkül, hogy annak alkotmányos indoka lenne. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan, alkotmányos indok nélkül tett különbségtételre vonatkozik, amelynek következtében egyes jogalanyok hátrányos helyzetbe kerülnek.

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatti alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és a különbségtétel nem igazolható: az eltérő szabályozásnak nincs ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes {ld. különösen: 3009/2012. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [54], 43/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [41], 14/2014. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [32], 32/2015 (XI. 19.) AB határozat, [80]}.

3.3. A fentiek jelen ügyre vonatkoztatása

a) A Rendelet támadott 11. §-a szerint „*A Navtv. hatálya alá tartozó pénzügyőri státuszú foglalkoztattak közül csak a pénzügyőri munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak jogosultak a szolgálati juttatásra*”.

Az Alaptörvény XV. cikke szerint:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A Rendelet 1. §-a szerint „E rendelet hatálya

c) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Navtv.) hatálya alá tartozó pénzügyőri státuszú foglalkoztatott – a 11. § szerinti szűkítéssel – (a továbbiakban: pénzügyőr)

[az a)–c) pont a továbbiakban együtt: hivatásos szolgálatot ellátó személy] terjed ki.”

A jogalkotó tehát különbséget tesz a szolgálati juttatás tekintetében a pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak között aszerint, hogy a juttatásra *csak a pénzügyőri munkakört betöltő* pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak jogosultak. Ebből adódóan, akik a nem pénzügyőri munkakört töltenek be, a juttatásból a Rendelet 11. §-a miatt „kiesnek”.

A megkülönböztetést – annak önkényes jellege miatt – alaptörvény-ellenesnek tartották indítványozó tagjaink.

b) Indítványozóink jelezték, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint egy *ex gratia jellegű juttatás során a jogalkotót „széles körű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti körnek, mind a juttatás mértékének és egyéb feltételeinek a meghatározása tekintetében. A megkülönböztetés korlátja a pozitív diszkrimináció elvi határa: az egyenlő méltóságú személyként való kezelés feltétlen betartása, illetve az Alkotmányban megfogalmazott alapjogok meg nem sértése.* [...]

Ezen belül csak az követelhető meg, hogy a nem egyenlő kezelésnek ésszerű oka legyen, azaz ne minősüljön önkényesnek. [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, 922/B/2000 AB határozat, 775/B/2009. AB határozat, 32/2015 AB határozat]

Ez azt jelenti, hogy bár ex gratia jellegű kedvezményre senkinek nincs alanyi joga, ha a jogalkotó – mérlegelés alapján – az ilyen jellegű megoldások alkalmazása mellett dönt, a jogosulti kör, a jogosultság mértéke és egyéb feltételei nem határozhatók meg önkényes módon. {3147/2015. (VII. 24.) AB határozat, [32]; 32/2015 (XI. 17.) AB határozat, [77]}.

Az alkotmánybíróági gyakorlat tehát az ex gratia jellegű juttatásoknál is megköveteli azt, hogy a szabályozásnak „ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka” legyen. [16/1991. (IV. 20.) AB határozat, 922/B/2000 AB határozat, 775/B/2009. AB határozat, 32/2015. (XI. 19.) AB határozat]

Mindez indítványozóink esetében – érvelésük szerint – teljességgel hiányzik.

A két csoport esetében az egyik olyan módon való kizárása a juttatásból, hogy annak tagjai a juttatásban részesülőkkel – az eltérő státusz ellenére – azonos feladatokat látnak el (mint ahogy azt indítványozóink igazolták), azonos körbe tartozó, homogén csoporthoz sorolható személyek között tesz objektív szempontokkal nem igazolható, azaz önkényes megkülönböztetést, ami alaptörvény-ellenes.

c) Jelezték: alaptörvény-ellenesnek tartották azt is, hogy a rendelet 1. § a) és b) pontjában nevesített más hivatásos állományú személyek közé soroltak között nem tesz a rendelet olyan megkülönböztetést, amit a pénzügyőrök vonatkozásában megtesz.

Ezt ugyancsak olyan megkülönböztetésnek tartották, ami szintén alaptörvény-ellenességet eredményez.

A fentiekre tekintettel a szabályozást alaptörvény-ellenesnek vélték, érintettségük miatt magukra nézve ellentétesnek az emberi méltóság és az egyenlő bánásmód követelményével.

d) Bár a rendeletet a Kormány „az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva” adta ki, indokoltnak vélték azt is felvetni, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti pénzügyi tárgyú törvények közé sorolná a rendelet vonatkozó szabályozását (tekintettel a veszélyhelyzetre), akkor is vizsgálható a szabályozás arra figyelemmel, hogy az a vizsgálati korlát alóli egyik kivétel-alapjog, az emberi méltósághoz való jog szabályaival ütközik. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint pedig a diszkriminációt tilalmára való hivatkozás is elfogadható ilyen esetben természetes személyek vonatkozásában akkor, ha azt emberi méltósághoz való joggal összekapcsolva hivatkozza és állítja az indítványozó. Ezt az alábbi alkotmánybíróági szempontokkal támasztották alá.

A 37. cikk (4) bekezdésében foglalt „emberi méltósághoz való jog” magában foglalja a hátrányos megkülönböztetés – diszkrimináció – tilalmát is. Ezt az Alkotmánybíróság több döntésében is kiemelte, ezek közül pedig van, amelyik 2012 utáni döntés.

A 37/2011. (V. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság éppen az emberi méltóságra hivatkozással vizsgálta és semmisítette meg központi adóról szóló törvény rendelkezését. Az Alkotmánybíróság több eljárásában is hivatkoztak indítványozók a diszkrimináció-tilalom sérelmére. Az Alkotmánybíróság ezt az érvet bizonyos körben elfogadta olyan indokként, ami megalapozta eljárását.

A testület az 1/2011. (VI. 21.) Tü. állásfoglalásában kifejezetten kimondta, hogy „[a]z Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésének sérelme egyben az Alkotmány 54. § (1) bekezdésébe foglalt egyenlő emberi méltóság alapjogát is sérti, erre tekintettel az Alkotmánybíróság hatásköre az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésére alapított indítvány vonatkozásában a tárgyazonosság esetén is fennáll”. Az Alkotmány 70/A. § az Alaptörvényben is megtalálható diszkrimináció-tilalmat foglalta magában.

Az Alkotmánybíróság azonban ezt a gyakorlatát cizelláltabban alakította ki, különbséget téve az indítványozók között aszerint, hogy magánszemély vagy nem magánszemély indítványozóról van szó.

A testület szerint, mivel az emberi méltóság sérelme csak természetes személyek esetében vizsgálható [96/2008. (VII. 3.) AB határozat], *nem természetes személyeket érintő diszkrimináció a pénzügyi tárgyú törvények esetében önmagában nem alapozza meg az eljárást* [807/B/2007. AB határozat; 361/B/2008. AB végzés; 821/B/2009. AB határozat; 3/B/2008. AB végzés].

Természetes személyek esetében ugyanakkor a diszkrimináció megfelelő eljárási alap. Tekintettel ugyanis arra, hogy az emberek közötti hátrányos megkülönböztetés megvalósulása, az általános egyenlőségi szabály megsértése minden esetben méltóságsérelmet okoz, az Alkotmánybíróság hatásköre kiterjed a pénzügyi tárgyú törvény felülvizsgálatára, ha az indítványozó annak kapcsán az emberek hátrányos megkülönböztetését sérelmezi [361/B/2008. AB végzés; 1132/D/2007. AB határozat].

A 40/2012. (XII. 6.) AB határozatban a testület rámutatott, hogy az 1132/D/2007. AB határozat már megállapította: „*az emberek közötti hátrányos megkülönböztetés egyszersmind méltóságsérelmet is okoz, így még a pénzügyi tárgyú törvények is felülvizsgálhatók diszkriminációs aspektusból* (ABH 2011, 1741.). Nemcsak a hátrányos megkülönböztetés, hanem az igazságtalanul társadalmi hátrányt szenvedők esélykiegyenlítésének elmaradása is az egyenlő méltóság sérelmével jár, ezt az Alaptörvény explicitté teszi, amikor az esélyegyenlőség előmozdítására vonatkozó követelményt az egyenlőségi klauzula részének tekinti”.

A 3157/2018. (V. 16.) AB határozatban – részletesen kibontva az emberi méltósághoz való jog és a diszkrimináció tilalmának kapcsolatát – a fentiekre figyelemmel fogadta be az Egptv. egyik szabályát támadó bírói kezdeményezést, amikor az az egyenlő bánásmód sérelmére hivatkozott.

4. Az indítványok tartalmának összegzése

A fentiekre alapozva, az érintettségüket igazolva, indítványozó tagjaink álláspontja szerint a Rendelet támadott 11. §-a által kialakított szabályozás és az abban foglalt megkülönböztetés mindenfajta objektív alapot nélkülöz, önkényesen tesz különbséget személyek és személycsoportok között, azaz véleményük szerint alaptörvény-ellenes. Az objektív indok hiányában a megkülönböztetés – a fentebb idézett alkotmánybírói gyakorlat alapján – önkényes, az önkényes megkülönböztetés pedig ellentétes az Alaptörvény XV. cikkével, valamint a már hivatkozott I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási teszt szabályaival.

Sérti a megfelelő indokok nélkül alkalmazott megkülönböztetés az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogot is. Eszerint „Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz...”.

Utóbbi azzal is alátámasztható, hogy a szolgálatot ellátó személyektől teljesen független körülmény az, hogy éppen milyen munkaköri besorolás alapján látják el ugyanazt a feladatot vagy feladatkört.

Sérti az emberi méltóság alaptörvényi követelményét a szabályozás amiatt is, hogy az összehasonlítható helyzetben levő csoportok közötti indokolatlan eltérés alkalmazása olyan

mértékű vagyoni hátrányt okoz az egyik csoportba tartozó személyeknek, ami megalázó, és egyértelműnek tekinthető, hogy a jogalkotó nem az alapjog alanyaiként, hanem az állami cselekvés tárgyaként kezelte az adott körbe tartozó érintetteket. Az okozott vagyoni hátrány lelki jellegű sérülést is okoz e személyeknek, továbbá nem érthető, miért kezeli őket másként a rendelet támadott szabálya, ami az állami döntéshozatal korrektsége, a jogalkotás tisztességes eljárása és tartalma vonatkozásában is kétséget ébreszt bennük, és a másik, a juttatásra jogosult csoporthoz képest lealacsonyítónak, megalázónak gondolják, és azt érzik, hogy a másik csoportba tartozóknál kevesebbet érő, kisebb értékű emberek.

A fentiekre tekintettel kérték az Alkotmánybíróságot, hogy a Rendelet 11. §-ának alaptörvényellenességét (az I., a II. és a XV. cikkkel való ellentmondását) megállapítani, és a rendelkezést visszaható hatállyal semmisítse meg.

III. Az Alkotmánybíróság időközben megszületett döntése

Az Alkotmánybíróság az indítványokról a 2022 december 13-án meghozott döntésében (IV/1422/2022. ügyszámú határozat) határozott, ami időben igen gyorsnak mondható (a nyári ítélkezési szünetre is figyelemmel). Az alkotmányjogi panasz elbírálásával kapcsolatban ugyanis az Abtv. 30. § (5) bekezdése ezt mondja: „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról ésszerű határidőn belül hoz döntést”.

Az Alkotmánybíróság az indítványokat megalapozatlannak tartotta és elutasította azokat. Az Alkotmánybíróság döntése az Abtv. szerint végleges, az ellen további jogorvoslat nem vehető igénybe.

A döntés az alábbiakra épült.

1. Az Alkotmánybíróság szerint a R. megalkotása az Alaptörvénynek a Kormány eredeti rendeletalkotásának alapját képező 15. cikk (1) és (3) bekezdésén nyugszik. Az R. a 2. és a 3. §-ában utal arra is, hogy *a juttatás a hivatásos szolgálatot ellátó személyek Magyarországbiztonsága érdekében végzett munkájuk elismeréseként jár.*

2. Az Alkotmánybíróság utalt arra, hogy egy hasonló ügyben, hasonló indítvány elbírálásáról szóló döntésben, az Alkotmánybíróság 3431/2022. (X. 21.) AB végzése rögzítette, hogy „[a]z R. megalkotásában közreműködő minisztériumot vezető belügyminiszter tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az indítvánnyal, illetve az R.-rel kapcsolatos jogi-szakmai álláspontjáról. Eszerint »a szabályozás egészéből egyértelműen kiolvasható az a jogalkotói szándék, hogy a szolgálati juttatásnak nem csupán, illetve nem elsősorban a hosszabb ideje történő szolgálatteljesítés elismerése a célja, hanem az állománymegtartás, a rendvédelmi szervnél való további szolgálat ösztönzése is. Emiatt a jogalkotó nem kívánta a szolgálati juttatást differenciálás nélkül minden, hivatásos szolgálatban álló személynek biztosítani.«”

Ehelyütt jelezzük, hogy a megtámadott szabályozással érintett miniszter álláspontjának kikérése megszokott gyakorlat, aminek törvényi alapja van; esetünkben az Alkotmánybíróság a pénzügyminiszter álláspontját kérte ki. Utóbbi természetesen azt tartalmazta, hogy a VPDSz tagjainak indítványát el kell utasítani, az be sem fogadható.

3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban ezzel érvelt:

„A jelen esetben az **alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben pénzügyőri státuszú, tisztviselői munkakört betöltő foglalkoztatottról van szó. A pénzügyőri státuszú foglalkoztatottak lehetnek pénzügyőri munkakört betöltőek, de lehetnek tisztviselői munkakört betöltőek is.** A Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Integrációs tv.) 35. § (1) bekezdése szerint a NAV-nak a pénzügyőri munkakört betöltő foglalkoztatotti (a továbbiakban: pénzügyőr) rendvédelmi tevékenységet folytatnak, egyenruha és szolgálati fegyver viselésére jogosultak. **Ezzel szemben az R-ben említett Navtv. szerint a pénzügyőr státuszú foglalkoztatottak egy része nem lát el rendvédelmi feladatot, hanem tisztviselő**”.

Az R-ben említett Navtv. szerint a NAV személyi állománya szolgálati jogviszony álló, tisztviselői státuszú foglalkoztatottakból, pénzügyőri státuszú foglalkoztatottakból, továbbá munkaviszonyban álló munkavállalókból és tisztjelölti szolgálati jogviszonyban álló pénzügyőr tisztjelöltekből áll (2. §). A pénzügyőr az a pénzügyőri státuszú foglalkoztatott, aki pénzügyőri munkakört lát el [3. § (1) bekezdés 26. pont]; pénzügyőri munkakör: a miniszteri rendeletben meghatározott azon munkakör, amelyre az ellátandó feladatok szolgálati jellegére tekintettel kizárólag pénzügyőri státuszú szolgálati jogviszony létesíthető (27. pont).

Az Alkotmánybíróság szerint a pénzügyőr pénzügyőri munkakört tölt be, rendvédelmi tevékenységet folytat. A tisztviselők nem pénzügyőrök, nem rendvédelmi tevékenységet végeznek.

A pénzügyőri státuszú foglalkoztatottat szolgálati jogviszony fennállása alatt tisztviselői munkakörbe lehet áthelyezni, kizárólag kérelmére, vagy a foglalkoztatott hozzájárulásával. A tisztviselői munkakört betöltő pénzügyőri státuszú foglalkoztatott rendfokozat és társasági egyenruha viselésére jogosult, egyebekben – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – rá a tisztviselőkre irányadó szabályok vonatkoznak [29. § (2)–(3) bekezdése].

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az R. a rendvédelmi tevékenységet ellátóknak ad fegyverpénzt, a szabályai szerint. A tisztviselői munkakörben foglalkoztatottakra a hatálya eleve nem terjed ki [1. § c) pont], és így azokra sem, akiket tisztviselői munkakörbe helyeztek át a korábbi pénzügyőri státuszú szolgálati viszonyuk alatt, kérelmükre, vagy hozzájárulásukkal. [41] **Az eltérő jogállásra figyelemmel az R. támadott 11. §-a szerinti**

szabály szerinti különbség objektív szemponton (rendvédelmi tevékenység folytatása, vagy ennek hiánya) alapul. A jogszabály ezzel a szabályozás szempontjából nem azonos csoportba tartozó (nem egymással összehasonlítható) jogalanyok között tesz különbséget. Ezért az R. 11. §-a nem ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, a XV. cikk (2) bekezdésével.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – amit indítványozó tagjaink is idéztek indítványaikban – önkényes megkülönböztetés csak akkor állhat fent, ha egymással azonos helyzetben levő csoportok között történik. Amennyiben tehát különböző helyzetben lévő személyeket, csoportokat kezel eltérően a jogalkotó, a támadott szabályozás diszkriminatív jellege nem állapítható meg.

Végezetül az Alkotmánybíróság a kifejtett álláspontját az indítványban foglalt helyzetre alkalmazva azt fogalmazta meg, hogy „[a]z **R. egyik célja** – a 3431/2022. (X. 21.) AB végzés Indokolása [10] bekezdésében felidézett belügyminiszteri álláspont szerint – **az állománymegtartás, a rendvédelmi szervnél való további szolgálat ösztönzése. Az állománymegtartás, a rendvédelmi szervnél való további szolgálat ösztönzése, mint a külön juttatásnak a célja a nem rendvédelmi feladatot ellátó személyeknél nem valósulhat meg.**

Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította, mert megállapította, hogy az R.-nek az a rendelkezése, amely kizárja a szolgálati juttatásra jogosultak köréből azt, aki pénzügyőr státuszú, de nem pénzügyőr munkakört tölt be, hanem tisztviselő, nem tekinthető indokolatlan, és ezáltal önkényes megkülönböztetésnek.

Felhasznált források